Gemeente Druten

Openbaar Zaaknummer: 62701

Informatienota voor de Gemeenteraad

Antwoord op schriftelijke vragen van de fractie van Welzijn Druten over Evaluatierapport fusie Druten-Wijchen

Kernboodschap
Op 26 mei 2021 is het evaluatierapport over de fusie tussen de gemeente Wijchen en Druten openbaar gemaakt. De fractie van Welzijn Druten stelde hierover op 27 mei 2021 schriftelijke vragen aan het college van de gemeente Druten.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
dd-mm-yyyy	Besluit

Antwoord van het college
Wij hechten er belang aan om vooraf aan te geven dat het evaluatieonderzoek is opgesteld in opdracht van de gemeenteraad van Wijchen. De gemeenteraad van Wijchen heeft hier op 1 december 2021 toe besloten en de Wijchense gemeenteraad heeft betaald voor dit onderzoek. De gemeenteraad van Druten heeft ervoor gekozen geen evaluatieonderzoek uit te laten voeren. Deze context achten wij om de volgende redenen belangrijk om u mee te geven:

De opdracht en de bespreking daarvan zijn aan Wijchen
Het evaluatierapport is in lijn met de opdrachtverstrekking aangeboden aan de gemeenteraad van Wijchen en het is dan ook aan de gemeente Wijchen om uit dit rapport eventuele conclusies te trekken en niet aan de gemeenteraad of het college van Druten. Waar het de conclusies over de gemeente Wijchen betreft, vinden wij het dus niet aan ons daar inhoudelijk op in te gaan.

Het onderzoek betreft Wijchen
Het evaluatierapport betreft de rol van het college en de gemeenteraad van de gemeente Wijchen. Omdat de onderzoekers alleen de situatie in Wijchen hebben onderzocht, vraagt het terughoudendheid om uit het rapport conclusies te trekken over de gemeente Druten. Er zijn twee respondenten uit de gemeente Druten geïnterviewd voor het onderzoek, op een totaal van 25 respondenten. Dit waren de burgemeester en oud-wethouder van Elk. Zij zijn bevraagd omdat het rapport gaat over een traject waar ook Druten bij betrokken was. De onderzoekers hebben geen evaluatie gedaan en conclusies getrokken gericht op de gemeente Druten.

In de navolgende tekst beantwoorden wij de gestelde vragen.

Openbaar Zaaknummer: 62701

Blokhutgesprekken

1. Hoeveel van deze gesprekken hebben er in de periode zomer 2019 – december 2019 plaatsgevonden?
   Leden van politieke partijen (ook raadsleden en wethouders) zijn vrij elkaar te ontmoeten en te overleggen. Het college van burgemeester en wethouders gaat hier niet over. Er is geen deelname geweest aan de gesprekken namens het college van Druten. Dat betekent dat het college de vragen over de blokhutgesprekken verder ook niet kan beantwoorden.

2. Wanneer heeft het eerste gesprek plaatsgevonden?
   Zie het antwoord op vraag 1.

3. Wanneer heeft het laatste blokhut gesprek plaatsgevonden?
   Zie het antwoord op vraag 1.

4. Wie waren er allemaal aanwezig bij deze blokhut gesprekken zowel uit Wijchen als uit Druten? *(Wethouders, functionarissen raadsleden, fractievoorzitters ambtenaren)*
   Zie het antwoord op vraag 1.

5. Wat is er allemaal tijdens deze gesprekken besproken?
   Zie het antwoord op vraag 1.

6. Welke besluiten zijn er genomen?
   Zie het antwoord op vraag 1. Aanvullend: Er kunnen geen college- of raadsbesluiten genomen zijn tijdens deze gesprekken. Collegebesluiten worden genomen tijdens de collegevergadering en raadsbesluiten in de raadsvergadering. Die kunnen dus niet in enig ander overleg worden genomen.

7. Welke strategieën zijn hier bepaald?
   Zie het antwoord op vraag 1.

8. Op welk moment (datum) is er in 2019 besloten dat de voorbereidingen voor een bestuurlijke fusie voor de gemeenteraadsverkiezingen van 2022 afgerond moeten zijn?
   Het college of de raad van Druten hebben nooit een besluit genomen over de termijn waarbinnen de fusie moest worden afgerond. Het hele traject naar een mogelijke bestuurlijke fusie toe verkeerde immers nog in een verkennende fase. Daarvan was ook de datum van een eventuele bestuurlijke fusie onderdeel. Er zijn tijdens de informatiebijeenkomst van beide raden op 7 juli 2020 meerdere mogelijke planningen aan de raad voorgelegd. De eerst mogelijke optie is steeds de datum geweest om mee te werken. De raden hebben wel een besluit genomen over de datum van het principebesluit.

9. Wat was de achterliggende gedachte om het besluit onder vraag 8 tijdens deze blokhut gesprekken te nemen?
   Zie vraag 6.

10. Klopt het dat terwijl de evaluatie van de werkorganisatie nog bezig was in 2019, er op collegeniveau al volop gesproken, sterker nog besloten was om een

bestuurlijk fusieproces te starten?
Opschaling stond al in 2014 in het collegeprogramma. Daarom is de bestuurlijke toekomst van Druten regelmatig onderwerp van gesprek geweest, zowel binnen het college als met raadsleden. En verschillende partijen hebben dit in hun verkiezingsprogramma opgenomen. Het formele fusieproces is feitelijk niet gestart omdat er geen principebesluit is genomen. Alle stappen tot 1 december 2021 waren nog onderdeel van de verkenning. Een belangrijke stap in deze verkenning was het draagvlakonderzoek naar de mening van onze inwoners. Dit is ook de opdracht vanuit onze raad geweest: eerst een peiling, daarna pas de volgende formele stappen. Er was dus nog geen formeel principebesluit door de raad genomen om de stap te zetten om te komen tot die bestuurlijke fusie. Immers, op basis van de resultaten van het draagvlak-onderzoek is het proces stopgezet.

Procedureel

11. Is het college pas begonnen met het inventariseren van de voor- en nadelen van een fusie nadat beide gemeenteraden de motie vreemd aan de orde van de dag hebben aangenomen in maart 2020?

    Het was weliswaar al onderwerp van gesprek voorafgaand aan de motie, maar dat gesprek ging nog in de brede zin over de verschillende mogelijkheden voor de toekomst van de gemeente, en over de voor- en nadelen van die mogelijkheden. Door de motie kwam de focus te liggen op een bestuurlijke fusie en de voor- en nadelen daarvan.

12. Hoe verklaart uw college dat naar de raad en onze inwoners gecommuniceerd wordt dat er vanaf april 2020 een samenwerking met bureau Berenschot op gang komt terwijl de samenwerking al in maart 2020 blijkt aangegaan te zijn?
    Bureau Berenschot heeft aanvankelijk de ervaring en expertise op eenmalige basis ingebracht. Daarna is de afspraak tot stand gekomen voor begeleiding gedurende de verkenning en het draagvlakonderzoek.

Naamgeving nieuwe gemeente en bestuurscentrum

13. Klopt het dat de naamgeving van de nieuwe gemeente een precair onderwerp was tijdens de blokhut besprekingen in 2019?
    zie antwoord op vraag 1.

14. Klopt het dat er destijds is afgesproken/toegezegd dat de nieuwe gemeente Wijchen zou heten en dat het bestuurscentrum in Wijchen gevestigd zou worden?
    Over de zogeheten blokhutgesprekken kan het college geen antwoord geven. Het college van Wijchen nam het standpunt in dat de naam van de nieuw te vormen gemeente Wijchen moest worden en dat het bestuurscentrum in Wijchen moest komen. Voor het college van Druten was dit onbespreekbaar. Het college van Druten heeft steeds duidelijk aangegeven dat naamgeving van de nieuw te vormen gemeente aan de gemeenteraden is en dat het voor de gemeente Druten een onderwerp is waar de inwoners bij betrokken horen te worden. Bovendien is de naamgeving van een eventuele fusiegemeente een onderdeel van het herindelingsadvies, een van de stappen in de Arhi-procedure – dit hebben wij in de beantwoording van uw vragen indertijd

aangegeven.

15. Zo ja, waren alle deelnemers van de blokhutgesprekken hiervan op de hoogte?
Zie antwoord op vraag 1.

Proces na 6 november

16. Klopt het dat het Drutens college de intentie had om ondanks het uitslag van de gehouden draagvlakonderzoek dit fusieproces wilde voortzetten?
Het college van Druten hechtte waarde aan een zorgvuldig besluitvormingsproces. In dat kader vond het college het aan de gemeenteraad van Druten om een besluit te nemen over het al dan niet starten van het formele fusieproces na het draagvlakonderzoek. Het college heeft de mogelijkheid besproken om de verkenning voort te zetten, net als de andere mogelijkheden. Het college heeft besloten deze variant aan de raad voor te leggen zodat de raad een afweging kon maken. Doordat het college van Wijchen aangaf dat zij (en de politieke achterban) de "stekker eruit hadden getrokken", kon het college van Druten niet anders dan daarin meegaan. Het college heeft dit ook aan de raad aangegeven in december, waarbij zij in het voorgelegde besluit hebben opgenomen dat zij door deze stap niet in staat zijn geweest het gesprek met de raad te voeren zoals het college van Druten dat graag had gezien (beslispunt 5). Ook tijdens de vergaderingen in december is deze informatie uitgebreid met de gemeenteraad van Druten gedeeld.

17. Waren de coalitiepartijen van deze intentie op de hoogte?
Zie antwoord op vraag 16. Het college heeft in het gehele proces telkens de gehele raad geïnformeerd. En dit is gedeeld tijdens de besloten bijeenkomst in op 10 november waarbij de resultaten van het draagvlakonderzoek zijn toegelicht. Tijdens de daarop volgende openbare bijeenkomst op 17 november en het ronde Tafel Gesprek en de raadsvergadering is dit ook gedeeld.

Vervolgens worden er door het onderzoeksbureau een aantal conclusies getrokken in het rapport. Wat is de reactie van uw college op de volgende conclusies: **(Graag geen algemeen verhaal maar een reactie per conclusie)**

18. De processtappen uit het 'handboek herindeling" BZK niet zijn gevolgd.
Deze conclusie is ook van toepassing voor de gemeente Druten. De stappen zijn wel gevolgd maar in een andere volgorde dan gebruikelijk. Tijdens de bijeenkomst van 7 juli 2020 heeft Bureau Berenschot aangegeven dat een andere mogelijkheid was om eerst een principebesluit te nemen. Het is een bewuste keuze van de gemeenteraad geweest om eerst het draagvlakonderzoek te laten uitvoeren, omdat zij er waarde aan hechtte eerst te polsen hoe de bevolking over een eventuele fusie dacht.

19. Het projectplan voor het besluitvormingsproces was een ambtelijke notitie die niet gebaseerd was op enig raadsbesluit.
In opdracht van de raad is eerst het draagvlakonderzoek gehouden, voorafgaand aan volgende formele stappen. Er was nog geen principebesluit door de raad genomen om de stap te zetten om te komen tot een bestuurlijke fusie. Het formele proces was daarmee niet gestart. Het betrof tot 1 december 2020 dus een verkenningsproces waardoor een formeel projectplan niet aan

de orde was – dat zou voor de fase na het principebesluit pas het geval zijn. Dat neemt niet weg dat ook het verkenningsproces al dermate complex was dat er ambtelijk een notitie was opgesteld om overzicht te brengen.

20. Er is vooraf niet nagedacht over verschillende scenario's bij verschillende uitkomsten van het opinieonderzoek.
Omdat de onderzoekers alleen de situatie in Wijchen hebben onderzocht, vraagt het terughoudendheid om uit het rapport conclusies te trekken over de gemeente Druten. Voor Druten kan deze vraag daarom niet beantwoord worden, dit is niet onderzocht in de evaluatie.

21. Ambtelijk en bestuurlijk werd ervan uitgegaan dat inwoners de voorgenomen fusieplannen zouden accepteren.
Zie vraag 20.

22. Alleen Burgemeesters en wethouders zijn aan zet geweest in het besluitvormingsproces, dat zich zoals gezegd overwegend binnenskamers afspeelde.
Zie vraag 20. Ter aanvulling daarop wil het college benadrukken dat de gemeenteraad in Druten op verschillende momenten betrokken is geweest bij het proces. Gelijktijdig met de start van het draagvlakonderzoek leefde in Druten de wens om een begeleidingscommissie van raadsleden te starten. Deze wens is door de portefeuillehouder in het afstemmingsoverleg geuit, in dit overleg is echter ervoor gekozen om het starten van de begeleidingscommissie uit te stellen tot na het (eventuele) principebesluit. Omdat er door de portefeuillehouder wel belang werd gehecht aan het actief betrekken van de gemeenteraad ontvingen vanaf juni alle fractievoorzitters maandelijks een update van de portefeuillehouder in het presidium van Druten over het proces rond de bestuurlijke toekomst en de rol van de gemeenteraad daarin.

23. Daar waar steun van de raad nodig was, meenden zij hier informeel via coalitiefracties over te kunnen beschikken.
Zie vraag 20. Het college van Druten heeft in het proces de gehele raad betrokken en geïnformeerd. Juist om verschil tussen coalitie en oppositiefracties te voorkomen is bijvoorbeeld op de maandag na het betreffende weekend waarin het draagvlakonderzoek is besproken ook direct vertrouwelijk de gehele raad van Druten geïnformeerd over de uitkomsten van het weekend.

24. Van een samenspel met de gemeenteraad was niet of nauwelijks sprake.
Zie vraag 20.